

Prezentacija ove izložbe, koja se tematski uklapa u tematiku ovog odjela Zemaljskog muzeja kao vanredna muzejskopedagoška prezentacija specifične stručne naučne tematike — koja nadgrađuje tematiku ovog muzeja — primljena je i od stručnjaka i od pedagoga kao izuzetan doprinos ovog odjela Zemaljskog muzeja u Sarajevu. Autor ove izložbe je dr Sonja Mikšić, naučni savjetnik, koja je ovom izložbom završila svoj radni staž. To je njen doprinos ekspoziciji prirodnjačkog odjela u Zemaljskom muzeju u Sarajevu s bogatim rezultatima na stručnoj i naučnoj obradi prirode Bosne i Hercegovine. Početak rada drugarice Sonje Mikšić zapažen je u Zagrebu na Prvom simpoziju muzealaca Jugoslavije 1947. godine u završnoj diskusiji simpozija.

Zagreb, VII. 1984.

## Arhitektura muzeja — muzej arhitekture

Jadranka Vinterhalter

*Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb*

Časopis »Čovjek i prostor« (ČIP) u broju 6 (lipanj 1984) donosi dva priloga (s reprodukcijama) o muzejskoj arhitekturi.

Tekst Vittorija Magnana Lampugnania posvećen je Njemačkom muzeju arhitekture u Frankfurtu.

Ideja da se osnuje Njemački muzej arhitekture javila se još 1906. godine, ali je njena realizacija osujećena izbijanjem prvog svjetskog rata. Koncept je nanovo oživljen i razvijen, a 1978. godine odlučeno je da se muzej osnuje u Frankfurtu na Majni. Za direktora je postavljen ugledni kritičar i teoretičar arhitekture Heinrich Klotz. Za potrebe muzeja odabrana je vila iz 19. stoljeća, na keju Schaumain, unutar urbanističke koncepcije frankfurtskog muzejskog središta. Adaptacija zgrade povjerena je arhitektu Oswaldu Mathiasu Ungersu, a realizacija projekta trajala je od 1981. do 1984. godine. Ungers je od autentične vile ostavio samo vanjske zidove — »stara ljsuka dobila je novu jezgru«. Tako je staro zdanje postalo i eksponat, a u enterijeru je dobiven veliki prostor u kome su, prema elaboriranom programu muzeja, smješteni: prostori za izlaganje i čuvanje, biblioteka, fototeka, videoteka i sala za savjetovanje.

Autor teksta nadalje analizira Ungersov projekt kao cjelinu i u kontekstu postmoderne arhitekture.

Drugi tekst, o Državnoj galeriji Stuttgart, napisao je James Stirling, arhitekt, inače autor ovog projekta.

Stirling govori o sopstvenom radu i radu svog arhitektonskog tima, izlaže svoj koncept i prosede te navodi kronologiju natječaj za muzejske zgrade, u kojima je, sa timom, sudjelovao.

Prvi projekt za muzej napravio je 1971. godine za Sveučilište St. Andrews u Škotskoj — adaptacija zgrade iz 18. stoljeća u umjetnički centar.

Godine 1975. s ekipom je sudjelovao na dva pozivna natječaja — za muzej u Düsseldorfu i za muzej u Kölnu, međutim ni jedan od projekata nije izveden.

Ekipa je dobila da realizira tek treći natječaj — proširenje Državne galerije i novogradnja komornog kazališta i muzičke škole u Stuttgartu 1977. Projekt se realizirao od 1979. do 1984. godine, a na njemu je uz Stirlinga radio Michael Wilford i suradnici. Da bi se sačuvao autohtono tkivo grada, zadržane su postojeće zgrade u mjeri u kojoj je to bilo moguće. Staro zdanje galerije u neoklasicističkom stilu potječe iz 1837. godine. Stirling u projektu dogradnje galerije koristi tradicionalne elemente, ali upotrebljene na moderan način. Zanimljiv je Stirlingov iskaz da je želio da posjetilac stekne dojam da zgrada »izgleda kao muzej«. Po njegovu mišljenju muzeji iz 19. stoljeća bude mnogo više evokacija negoli muzeji iz 20. stoljeća. Autor potom daje detaljniji opis zgrade i pojedinih njenih elemenata.

Branko Siladin, glavni urednik, u uvodniku časopisa predlaže osnivanje muzeja arhitekture u Zagrebu, gradu bogate arhitektonске tradicije. Prema viđenju Siladina, teoretičara i praktičara arhitekture, takav muzejski centar ne bi se bavio samo arhitekturom kao tehničkom disciplinom, već bi proučavao društvenu i estetsku ulogu arhitekture i njen odnos prema okolini. Bilo bi to središte prikupljanja, čuvanja i obrađivanja arhitektonskog materijala, centar u kome se pripremaju raznovrsne izložbe i akcije, mjesto gdje se ostvaruju aktivni i kreativni kontakti svih sudionika u stvaranju i oblikovanju čovjekove okoline. S pozicija Muzejskog dokumentacionog centra, dakle institucije koja je specijalizirana za pitanje i probleme muzeologije, možemo takvu ideju i inicijativu samo podržati i zaželiti njenu što skoriju realizaciju. U prilog tome treba dodati podatak da u Jugoslaviji postoji samo jedan specijalizirani muzej za arhitekturu — Arhitekturni mu-

zej u Ljubljani (Karunova 4, tel. 213-008, direktor Peter Krečič). Situacija u ostalim našim centrima je takva da Muzej za umjetnosti i obrt u Zagrebu, prema svojoj koncepciji, treba da pokriva područje arhitekture. Taj muzej posjeduje određenu zbirku, ali već duže vrijeme nema kustosa koji bi je obrađivao i popunjavao. Muzej za primenjenu umetnost u Beogradu, opet, ima kustosa za arhitekturu, ali ne i zbirku. Taj muzej organizira godišnji Salon arhitekture i druge izložbe, predavanja, diskusije, a izdaje i časopis »Nova arhitektura«.

S druge strane, evidentan je porast interesiranja za arhitekturu u stručnim i popularnim krugovima. Organiziraju se brojne izložbe (samostalne, grupe, tematske), zatim »saloni arhitekture«, te izlažu radovi — projekti za pojedine natječaje, a treba reći da su sve dobro posjećene. Arhitektura je veoma pogodna za prezentaciju — to je moguće učiniti raznovrsnim medijima: crtež, slika, fotografija, dijapozitiv, maketa, objekt, video, film... a problem arhitekture kao likovnog jezika danas je jednako značajan i za arhitekta i za likovne kritičare. I arhitektonska kritika je u usponu — ona ima svoju redovitu rubriku u mnogim novinama i časopisima.

Iz svih navedenih razloga možemo još jednom izraziti svoje za muzej arhitekture u Zagrebu kao centar koji će pokretati i rješavati brojne probleme i pitanja arhitekture.

●

**»Fare Scuola al Museo. Itinerari didactici al museo Poldi Pezzoli.« (Održavanje nastave u muzeju. Didaktički itinerer kroz Muzej Poldi Pezzoli. Priredila: Maria Teresa Balboni Brizza. Milano 1983. Izd. Museo Poldi Pezzoli. Str. 1—175, ilustr.)**

Lada Prister

*Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb*

U Engleskoj i u drugim evropskim zemljama, primjerice u Francuskoj i Nizozemskoj, didaktički rad na povezivanju škole i muzeja razvija se poslije II. svjetskog rata, a u Italiji tek oko god. 1970. Izuzetak čine jedino Pinacoteca di Brera u Milanu i Galleria Borg-